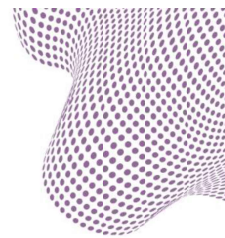

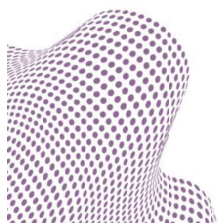

สำนักป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์และกำกับจริยธรรมภาครัฐ
สำนักงาน ป.ป.ช.

เอกสาร การฝึกอบรม วันที่ 18 มิถุนายน 2569

การปลูกจิตสำนึก เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โดย : นางสาววิมล สุจริต เจ้าหน้าที่งานป้องกันการทุจริตชำนาญการพิเศษ

ความรู้เกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์

วัตถุประสงค์หลักของ ม.176

เอาผิดกับ “ผู้ให้” สินบน
เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ปราบปราม

ส่งเสริมให้นิติบุคคลมีมาตรการ
ป้องกันสินบนที่มีประสิทธิภาพ

ป้องกัน

ที่มาของหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในประเทศไทย

หลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) เริ่มมีปรากฏการบัญญัติหลักการไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 12 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ 2 ว่าด้วย “การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์”

ความหมาย : “ผลประโยชน์ทับซ้อน” (Conflict of Interest)

สำนักงาน ป.ป.ช. :

“การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตกอยู่ในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติห้ามไว้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยังได้เข้าไปพิจารณาดำเนินการในกิจการสาธารณะที่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในกิจการของรัฐเพื่อประโยชน์ของรัฐ

แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้พิจารณาได้มีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้าไปแอบแฝงหรือได้นำประโยชน์ส่วนตัวเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

ซึ่งรวมถึงการนำเอาการมีส่วนได้เสียในรูปแบบต่าง ๆ หรือการมีผลประโยชน์แอบแฝงหรือการนำความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้องในการตัดสินใจในการดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของการดำเนินงานที่เป็นกิจการส่วนรวมของรัฐ”

93

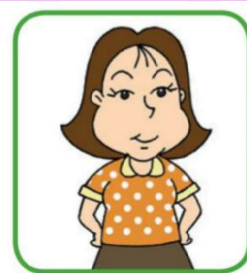

แนวความคิด เรื่อง “ผลประโยชน์ทับซ้อน”

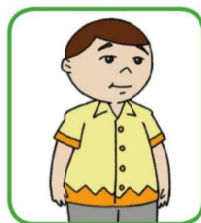
คุณพ่อ

หัวหน้าส่วนราชการ

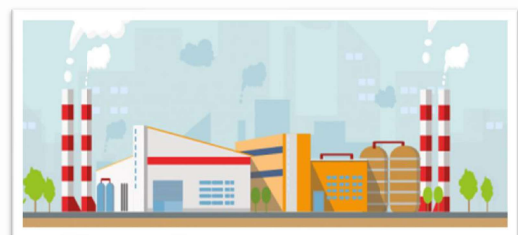
คุณแม่

ธุรกิจเอกชน

ลูกชาย

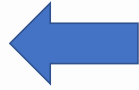
ธุรกิจก่อสร้าง

94

แนวความคิด เรื่อง “ผลประโยชน์ทับซ้อน”

เอกชน

ประโยชน์ส่วนบุคคล

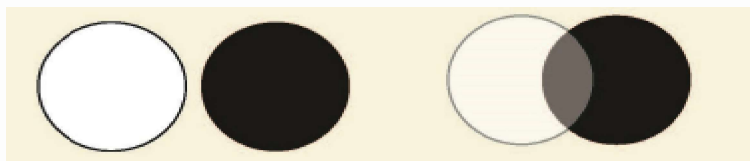
เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประโยชน์ส่วนรวม

95

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม หรือ ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับเข้าไปมีส่วนได้เสียกับกิจกรรมหรือการดำเนินการที่**เอื้อผลประโยชน์**ให้กับตนหรือ**พวกพ้อง** ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่ / การใช้ดุลยพินิจ (เพื่อส่วนรวม) เป็นไปโดยไม่สุจริต ก่อให้เกิดผลเสียต่อภาครัฐ

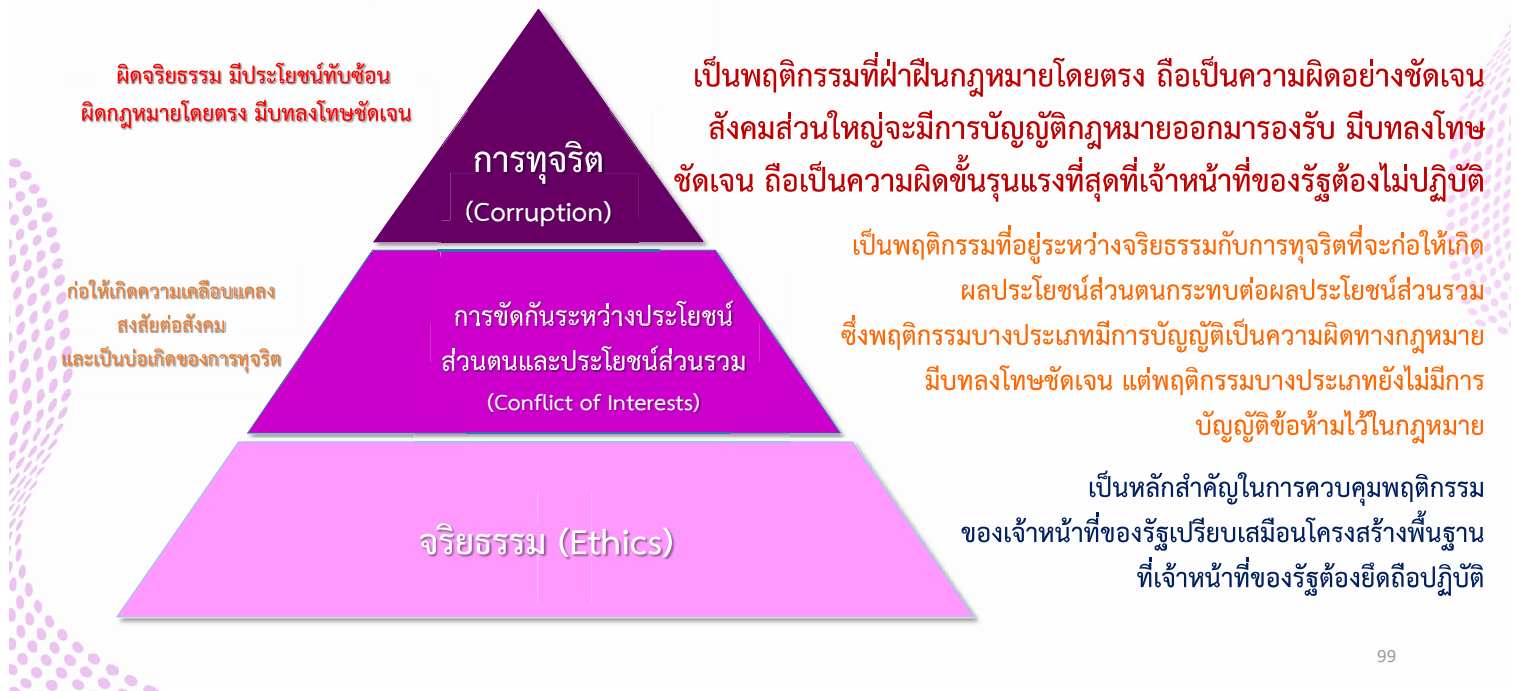

พื้นที่สีดำ แทน ประโยชน์ส่วนตน
พื้นที่สีขาว แทน ประโยชน์ส่วนรวม

พื้นที่สีเทา เกิดจากการทับซ้อนของสีขาวและสีดำ เป็นพื้นที่เกิด
“การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม”

ความสัมพันธ์ Ethics & COI & Corruption

99

บ่อเกิดแห่งปัญหาการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์ส่วนรวม

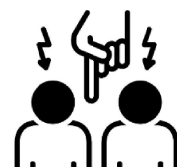
ปัญหาการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์ส่วนรวม เกิดจากปัญหา 3 องค์ประกอบร่วมกัน ได้แก่

องค์ประกอบแรก
มีผลประโยชน์ส่วนตัว
(Private/personnel Interest)

องค์ประกอบที่ 2
มีหน้าที่และความรับผิดชอบ
ตามกฎหมาย
(Public/Official Duty
and Responsibility)

องค์ประกอบที่ 3
มีการแทรกแซงการใช้
ดุลยพินิจในการตัดสินใจ
(Interfering with Objective
Judgement)

องค์ประกอบของหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์

1

ต้องมีการขัดกัน
ระหว่าง
ผลประโยชน์
ส่วนตนกับ
ผลประโยชน์
ส่วนรวม

2

ต้องเป็นกรณีที่
บุคคลนั้นมีอำนาจ
หน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
กับผลประโยชน์
ของส่วนรวม
อยู่ด้วย

3

บุคคลนั้น ๆ
จะเป็นบุคลากร
ในภาครัฐ หรือ
ภาคเอกชนก็ได้

4

ประโยชน์
ส่วนตัวนั้น
อาจจะเป็น
ผลประโยชน์
ในรูปทรัพย์สิน
หรือประโยชน์
อื่นใดก็ได้

102

องค์ประกอบของหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์

5

ประโยชน์
ส่วนตัวนั้น
ให้หมายความ
รวมถึงประโยชน์
ของบุคคลอื่น
ที่ถือว่าเป็น
ประโยชน์
ส่วนตัวด้วย

6

การกระทำที่เป็น
การขัดกัน
แห่งผลประโยชน์
มิได้หมายความว่า
มีการทุจริต
คอร์รัปชัน
เสมอไป

7

การขัดกันแห่ง
ผลประโยชน์
โดยหลักการ
พื้นฐานเป็น
เรื่องศีลธรรม
คุณธรรม
จริยธรรม

8

ความผิดเกี่ยวกับ
เรื่องการขัดกันแห่ง
ผลประโยชน์อาจ
เป็นได้ทั้งการกระทำ
ที่เป็นความผิดใน
ตัวเอง (Mala in Se)
หรือเป็นความผิด
เพราะกฎหมายห้าม
(Mala Prohibita)

103

รูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์

1

การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ

2

การทำธุรกิจกับตัวเอง
หรือเป็นผู้สัญญา

3

การทำงานหลังจาก
ออกจากตำแหน่งสาธารณะ
หรือหลังเกษียณ

4

การทำงานพิเศษ

5

การรู้ข้อมูลภายใน

6

การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อ
ประโยชน์ส่วนตัว

7

การนำโครงการสาธารณะลงในเขต
เลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

8

การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์
แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง

9

การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการ
ตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ
หน่วยงานของรัฐอื่น

10

รูปแบบอื่น ๆ

106

กฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับ
การขัดกันแห่งผลประโยชน์
(Conflict of Interest Laws)

192

ตัวอย่างกฎหมายมีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 9 การขัดกันแห่งผลประโยชน์ มาตรา 184 – 186
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 126 - 128
- พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 35 เกี่ยวกับความเป็นกลางของพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ท. ในการดำเนินคดีทุจริต
- กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

193

กฎหมาย ป.ป.ช.
ที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์

194

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 126

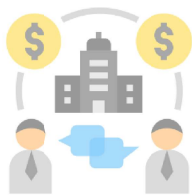
มาตรา 126 นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด (ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ผู้บริหารท้องถิ่น) ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(1) **เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญา**ที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

195

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 126 (1)

การเป็นคู่สัญญา

หมายถึง การเข้ามาทำสัญญาโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐ ที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้น เป็นผู้ปฏิบัติงานในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

การมีส่วนได้เสียในสัญญา

หมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสัญญานั้น หรือการเข้าไปดำเนินการใด ๆ

เช่น นายกเทศมนตรี ก เข้าทำสัญญาก่อสร้างอาคารให้กับเทศบาล ก

196

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 126 (2)

(2) **เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้า
เป็นคู่สัญญา**กับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติ
หน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือ
โดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่
จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวน
ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (ปัจจุบันกำหนดไว้ 5%)

197

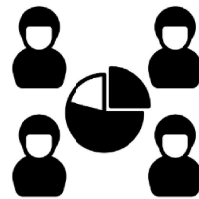

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 126 (2)

การเป็นหุ้นส่วน

หมายถึง การที่บุคคลได้ลงทุนร่วมกัน
ในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญ
จดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด

การเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท

หมายถึง การมีหุ้นในบริษัทตามทะเบียน
ผู้ถือหุ้น และบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ
มีหุ้นอยู่

**เช่น นายกเทศมนตรี ก ถือหุ้นในบริษัท ก เกิดจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.
กำหนด และบริษัท ก เข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาล ก**

198

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 126 (3)

(3) **รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ** หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือ**เข้าเป็นคู่สัญญา**กับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือ**เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว** ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

199

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 126 (4)

(4) **เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะที่เป็นกรรมการ ที่ปรึกษาตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน**ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ของทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

201

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 126

วรรคสอง : ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐ
ตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่า**การดำเนินกิจการของคู่สมรส**เป็นการดำเนิน
กิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ **เว้นแต่**เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่
เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

วรรคสาม : **คู่สมรส**ตามวรรคสองให้หมายความรวมถึง**ผู้ซึ่งอยู่กินกัน
ฉันคู่สมรสโดยมิได้จดทะเบียนสมรส**ด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่
คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

วรรคสี่ : เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (2) หรือ (3)
ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายใน**สามสิบวัน**
นับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

203

สรุปมาตรา 126

ห้ามกระทำการ 4 ประการ ได้แก่

- 1) เป็น**คู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญา**ที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ
- 2) เป็น**หุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน**หรือ**ผู้ถือหุ้นในบริษัท**ที่เข้าเป็นคู่สัญญากับ
หน่วยงานของรัฐ
- 3) **รับสัมปทาน**หรือ**คงถือไว้ซึ่งสัมปทาน**จากรัฐ หรือ**เข้าเป็นคู่สัญญาอันมี
ลักษณะผูกขาดตัดตอน**เป็น**หุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน**หรือ**ผู้ถือหุ้นในบริษัท**ที่รับ
สัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว
- 4) เป็น**กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน**หรือ**ลูกจ้างในธุรกิจของ
เอกชน**ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐ

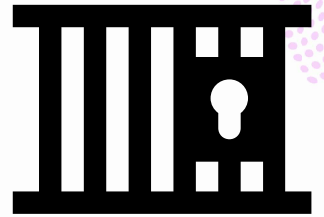

บทกำหนดโทษ มาตรา 126

มาตรา 168

- กรณีฝ่าฝืนมาตรา 126 ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกิน **3 ปี** หรือ ปรับไม่เกิน **60,000 บาท**
หรือ **ทั้งจำทั้งปรับ**

- กรณีฝ่าฝืนมาตรา 126 วรรคสอง ถ้าพิสูจน์
ได้ว่าเจ้าพนักงานของรัฐนั้นรู้เห็นยินยอมด้วย
เจ้าพนักงานของรัฐนั้นต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกิน **3 ปี** หรือปรับไม่เกิน **60,000 บาท** หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

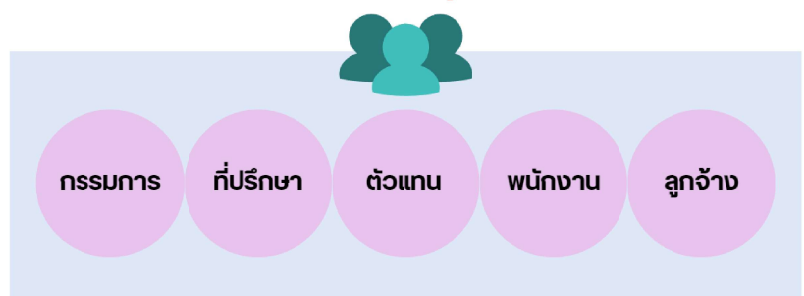
209

มาตรา 127

มาตรา 127 ห้ามมิให้กรรมการ
ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงและ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่
คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
ดำเนินการใดตามมาตรา 126 (4)
ภายในสองปี นับแต่วันที่พ้นจาก
ตำแหน่ง

โดยห้ามเข้าไปมีส่วนได้เสียในธุรกิจของเอกชนในฐานะ

ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงาน
ของรัฐที่สังกัดหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของ
ธุรกิจของเอกชนอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์
ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

บทกำหนดโทษ มาตรา 127

มาตรา 170

- กรณีฝ่าฝืนมาตรา 127 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

210

No Gift Policy

214

แนวคิด No Gift Policy

แนวคิดที่ 1

ไม่ห้ามรับทรัพย์สิน
หรือประโยชน์อื่นใด
แต่ต้องเปิดเผยการ
รับประโยชน์ในรอบปี
ต่อสาธารณะ เพื่อให้
ประชาชนตรวจสอบ

แนวคิดที่ 2

กำหนดวงเงินให้
สามารถรับได้ตามปกติ
ประเพณีนิยม ได้แก่
การแสดงความยินดี
การแสดงความเสียใจ
และธรรมจรรยา

แนวคิดที่ 3

ห้ามรับของขวัญหรือ
ประโยชน์อื่นใดที่คำนวณ
เป็นเงินได้ทุกชนิด หรือ
No Gift Policy ตาม
หลักคิดที่ว่า “เจ้าหน้าที่
ของรัฐมีหน้าที่บริการ
ประชาชนและมีรายได้
จากภาษีที่ประชาชนให้
แล้ว จึงไม่สมควรรับ
ประโยชน์ใด ๆ อีก”

ความสำคัญ

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563 ได้เห็นชอบแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ฉบับปรับปรุง) โดยกำหนดให้มีการขับเคลื่อนดำเนินกิจกรรมปฏิรูปที่สำคัญ (Big Rock) กิจกรรมปฏิรูปที่ 4 “พัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์” เป้าหมายที่ 1 ข้อ 1.1 ให้องค์กรของรัฐบาลทุกหน่วย

“ประกาศตนเป็นหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่” (No Gift Policy)

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

216

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อป้องกัน หรือลดโอกาสในการรับสินบน ผลประโยชน์ทับซ้อนในรูปแบบต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ
- 2) เพื่อส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจิตสำนึกในการไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่
- 3) เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีคุณธรรมและโปร่งใส (Organization of Integrity) ของระบบราชการให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ (ITA)
- 4) เพื่อสนับสนุนการดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยให้สูงขึ้น

217

หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ของเจ้าพนักงานของรัฐ (Guidelines for Accepting Assets or Other Benefits)

223

มาตรา 128

มาตรา 128 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของ **ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปี** ด้วยโดยอนุโลม

224

มาตรา 128

“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลที่ให้แก่กัน ในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ และให้หมายความรวมถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ในโอกาสการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ” หมายความว่า พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

225

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 128

ข้อ 6 เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด **โดยธรรมจรรยา**ได้ ดังต่อไปนี้

(1) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่ง **ไม่ใช่ญาติ** มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาส **ไม่เกิน 3,000 บาท**

(2) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็น **การให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป**

226

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 128

ข้อ 7 การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 6 ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้ว โดยมีความจำเป็นอย่างยี่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรีมิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น **ต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริง** เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ต่อหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด **ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้** เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

227

สรุปมาตรา 128

- ใช้บังคับกับ **เจ้าพนักงานของรัฐทุกคน** ทั้งข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง ฯลฯ

+ ผู้ซึ่ง **พ้นจาก** การเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้ว **ยังไม่ถึง 2 ปี** ด้วย

หลัก = ห้ามรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

เว้นแต่

- 1) รับตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าเบี้ยประชุม
- 2) จากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมเนียมจรรยาตามฐานานุรูป
- 3) รับตามธรรมเนียมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด : **ไม่เกิน 3,000 บาท**
- 4) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็น **การให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป**

232

สรุปมาตรา 128 เจ้าพนักงานของรัฐ

กรณีรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์

โดยมีความจำเป็นอย่างยั้งที่ต้องรับไว้เพื่อเป็นการรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดี

ต้องแจ้งรายละเอียดต่อผู้บริหารสูงสุดของ
หน่วยงานของรัฐ / ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน
ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับทรัพย์สิน

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่
www.nacc.go.th/coi

ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ/ผู้มีอำนาจ
แต่งตั้งถอดถอน พิจารณาและมีคำสั่ง

ได้รับได้

ให้คืนทรัพย์สิน

ส่งคืน
ทรัพย์สิน
โดยทันที

หากไม่สามารถ
คืนได้ให้ส่งมอบ
เป็นสิทธิ์ของ
หน่วยงานโดยเร็ว

มาตรา 169

- กรณีฝ่าฝืนมาตรา 128 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน **3 ปี** หรือ ปรับไม่เกิน **60,000 บาท** หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

233

บทกำหนดโทษ มาตรา 128

มาตรา 169

- กรณีฝ่าฝืนมาตรา 128 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน **3 ปี**
หรือ ปรับไม่เกิน **60,000 บาท** หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

234

การกระทำความผิดตาม หมวด 6 การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล
กับประโยชน์ส่วนรวม ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือ
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

ตามมาตรา 129

236

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565

ข้อ 5 เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชา หรือ
บุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันมิได้ เว้นแต่เป็นการ
ให้ตามปกติประเพณีนิยมซึ่งมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินสามพันบาทจากผู้ให้แต่ละคนและ
แต่ละโอกาส หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
กำหนดไว้

ข้อ 6 เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดเพื่อมอบ
ให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา
มิได้

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส บุคคลซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสอื่นถือว่าเป็นคู่สมรส ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ กำหนดไว้ บุตร บุตรบุญธรรม ผู้รับบุตรบุญธรรม บิดามารดา และพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน

239

ข้อ 8 ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลใน ครอบครัวของตน รับของขวัญอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่จากผู้ที่เกี่ยวข้องมิได้เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ 5 หรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐตามกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ 8...

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งได้แก่ ผู้มาติดต่องาน ผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับรอง การอนุมัติ การอนุญาต การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน
- (2) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการได้รับสัมปทาน
- (3) ผู้ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์
- (4) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565

ข้อ 11 ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญหรือรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้ดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต่อไป

242

243